

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Revízia akčného plánu EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi živočíchov a rastlín

[COM(2022) 581 final]

(2023/C 184/14)

Spravodajkyňa: **Ozlem YILDIRIM**

Spoluspravodajca: **Cillian LOHAN**

Žiadosť o konzultáciu	Európska komisia, 25. 11. 2022
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie
Prijaté v sekcii	9. 3. 2023
Prijaté v pléne	22. 3. 2023
Plenárne zasadnutie č.	577
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	152/0/1

1. Závety a odporúčania

1.1. Revidovaný akčný plán EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi živočíchov a rastlín obsahuje mnohé správne prvky, vďaka ktorým by mohol byť úspešný. Štyri priority a ich ciele sú dobre navrhnuté a predstavujú vylepšenie predchádzajúcej verzie. EHSV však má obavy v súvislosti so zdrojmi, ktoré budú pridelené na vykonávanie plánu na vnútroštátnej úrovni, a či sú dostatočné, keďže nedostatok zdrojov by mohol viesť k zlyhaniu plánu, ako to bolo v prípade predchádzajúceho plánu.

1.2. EHSV víta skutočnosť, že Európska komisia sa zaviazala poskytnúť dostatočné finančné a ľudské zdroje na obmedzenie obchodovania s voľne žijúcimi druhmi začlenením obchodovania s voľne žijúcimi druhmi do finančných prostriedkov EÚ na: i) bezpečnosť a organizovanú trestnú činnosť; ii) životné prostredie a iii) medzinárodnú spoluprácu/partnerstvá. Zvlášť by malo ísť o prioritu najmä v rámci: platformy EMPACT, Fondu pre vnútornú bezpečnosť, programu LIFE, programu Interreg a Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce.

1.3. Je však dôležité dohodnúť sa na percentuálnom podiele z týchto fondov, ktorý sa má úplne vyčleniť na obmedzenie obchodovania s voľne žijúcimi druhmi s cieľom prispieť k vyvodeniu zodpovednosti za akčný plán. Členské štáty by sa mali zaviazat poskytnúť dostatočné finančné prostriedky na rozvoj špecializovaných pracovníkov vo svojich krajinách v snahe bojovať proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi. Pridelené finančné prostriedky by sa mali vykazovať, monitorovať a vyhodnocovať ako súčasť vykonávania akčného plánu na vnútroštátnej úrovni. Tieto zdroje by mali pokrývať vybavenie, ako aj pracovníkov. Pracovníci by zároveň mali mať kvalitné pracovné podmienky, možnosť naplno uplatňovať práva na kolektívne vyjednávanie a progresívnu kariérnu štruktúru. To je kľúčom k prilákaniu najlepších ľudí a zachovaniu vysokej úrovne motivácie. Osobitná pozornosť by sa mala venovať otázkam týkajúcim sa zdravia, dobrých životných podmienok a osobnej bezpečnosti.

1.4. Boj proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi by sa mal začleniť do všetkých oblastí politiky na úrovni EÚ a členských štátov. Mala by existovať jednotná a minimálna úroveň odbornej prípravy pre všetkých aktérov zapojených do predchádzania nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi a adekvátne budovanie kapacít v závislosti od zručností požadovaných v rôznych oblastiach, v ktorých sa prihliada na nezákonné obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi. Špecializované útvary alebo pracovníci by mali absolvovať odbornú prípravu spolu s prokurátormi, sudcami, colníkmi, vnútroštátnymi orgánmi CITES a policajnými orgánmi. Mali by byť schopné odhaľovať, zatýkať, stíhať a súdiť osoby zapojené do trestnej činnosti týkajúcej sa voľne žijúcich živočíchov a rastlín.

1.5. Vo všetkých členských štátoch by sa mali tiež zaviesť jednotné štruktúry a EHSV odporúča, aby mali formu medziagentúrnych výborov a špecializovaných útvarov alebo pracovníkov schopných bojovať proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi. Tieto medziagentúrne výbory by zahŕňali zástupcov špecializovaných útvarov na boj proti obchodovaniu

s voľne žijúcimi druhmi. Medziagentúrne výbory budú užitočné najmä pri konzultáciách a organizovaní spoločných vyšetrovaní v rámci členských štátov s inými agentúrami, ktoré sa zameriavajú na iné nezákonné činnosti, ako sú hospodárske trestné činy a počítačová kriminalita. Tie sú zvyčajne spojené s obchodovaním s voľne žijúcimi druhmi, keďže organizovaní zločinci môžu využívať a využívajú svoje kanály na iné druhy trestnej činnosti (napríklad obchodovanie s drogami a pranie špinavých peňazí) na obchodovanie s výrobkami z voľne žijúcich druhov. So sociálnymi partnermi a s občianskou spoločnosťou by sa mali vytvoriť špecializované kanály určené na komunikáciu a spoluprácu.

1.6. Zahrnutie povinností náležitej starostlivosti pre spoločnosti obchodujúce v EÚ – prostredníctvom ambiciózneho smernice o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti – by mohlo motivovať spoločnosti, aby v prvom rade obchodovali s voľne žijúcimi druhmi získanými udržateľným spôsobom, a odradiť ich od nezákonných činností a pomôcť orgánom presadzovania práva odhaľovať zločincov.

1.7. EHSV sa domnieva, že je dôležité zapojiť obchodné odvetvia podieľajúce sa na obchodovaní s voľne žijúcimi druhmi, aby sa znížil dopyt po výrobkoch z voľne žijúcich druhov v EÚ a obmedzil nezákonný dovoz produktov z voľne žijúcich druhov. Plán zabezpečuje tematické schôdze so skupinou EÚ na presadzovanie práva v oblasti obchodu s voľne žijúcimi druhmi pre príslušných zástupcov odvetvia obchodu s cieľom riešiť konkrétne otázky (napr. tradičná medicína, exotické spoločenské zvieratá, odvetvie luxusného tovaru, cestovný ruch na účely poľovania, odvetvie dreva, odvetvia rybolovu a obchodu s produktmi rybolovu, preprava, kuriérske spoločnosti a online obchod). Kľúčovým prvkom stratégie by však mali byť koordinované informačné kampane pre širokú verejnosť (zamerané najmä na zníženie dopytu). Organizácie občianskej spoločnosti by takisto mohli zohrávať úlohu pri znižovaní dopytu zvyšovaním informovanosti a realizáciou kampaní na zníženie dopytu zameraných na komunity, ktoré v EÚ konzumujú nezákonné produkty z voľne žijúcich druhov.

1.8. EHSV vyzýva Komisiu, aby vnútroštátne a nadnárodné orgány presadzovania práva zapojila do zviditeľňovania prevencie a stíhania obchodu s ohrozenými druhmi, a to v rámci ich komunikácie o organizovanej trestnej činnosti prostredníctvom trvalých komunikačných nástrojov, ako aj dočasných cielených kampaní.

1.9. Napokon je veľmi dôležité, aby Európska komisia vytvorila jasný a ambiciózný monitorovací a hodnotiaci mechanizmus na sledovanie vykonávania akčného plánu a na meranie jeho pokroku a úspechu, pričom sa zohľadní vonkajšia činnosť EÚ v boji proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi (v súlade s prioritou 4).

2. Základné informácie

2.1. Obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi živočíchov a rastlín sa stalo jednou z najlukratívnejších aktivít organizovanej trestnej činnosti na svete a jeho celosvetová hodnota podľa odhadov Európskej komisie dosahuje až 20 mld. EUR ročne⁽¹⁾. Nelegálne obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi na celom svete v posledných rokoch exponenciálne vzrástlo, pretože sa považuje za nízkorizikovú činnosť s vysokou návratnosťou.

2.2. Európska únia je napriek svojmu komplexnému právnemu rámcu na ochranu voľne žijúcich druhov dôležitým trhom určenia a tranzitnou platformou pre voľne žijúce druhy, s ktorými sa nezákonne obchoduje. Význam EÚ ako trhu s nelegálnymi produktmi z voľne žijúcich druhov je podrobne opísaný vo výročných správach o rozsiahlych zhabaniach, ktoré Európska komisia od roku 2011 každoročne požaduje.

2.3. Európska komisia uznala, že EÚ je hlavným trhom pre produkty z voľne žijúcich druhov, a preto vyvinula bezprecedentné úsilie na zvýšenie informovanosti medzi podnikmi, spotrebiteľmi a širokou verejnosťou o charakteristikách a rozsahu obchodovania s voľne žijúcimi druhmi v Európe. Európska komisia preto vo februári 2016 prijala akčný plán EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín⁽²⁾, v ktorom sa stanovuje komplexný plán na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi v rámci EÚ a na posilnenie úlohy EÚ v globálnom boji proti týmto nezákonným činnostiam. Napriek úspešnému zviditeľneniu obchodovania s voľne žijúcimi druhmi ako prioritného problému mal akčný plán malý vplyv na zníženie dopytu. Organizácia TRAFFIC⁽³⁾ vydala správu⁽⁴⁾ obsahujúcu údaje o všetkých zhabaniach, na ktoré sa vzťahuje Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (CITES) za rok 2018. Vyplyva z nej, že dopyt po voľne žijúcich druhoch v EÚ sa od času, keď sa v roku 2011 zbierali prvé údaje, nezmenil.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/environment/cites/infographics_en.htm.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/environment/cites/trafficking_en.htm.

⁽³⁾ <https://www.traffic.org/>.

⁽⁴⁾ <https://www.traffic.org/site/assets/files/12745/eu-seizures-report-2020-final-web.pdf>.

2.4. Najnovšia správa organizácie TRAFFIC o zhabaniach v roku 2020 ⁽⁵⁾ ukazuje vplyv pandémie ochorenia COVID-19 na obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi. Menší objem obchodu vyvolaný prerušením leteckej dopravy, obchodných operácií a iných prostriedkov na prepravu alebo predaj tovaru v súvislosti s pandemiou ochorenia COVID-19 pravdepodobne prispel k poklesu hlásených zhabaní. V roku 2020 sa v EÚ pozorovalo výrazné zníženie množstva zachytených výrobkov, hoci to nemusí nevyhnutne naznačovať posun v dopyte alebo zmenu v dynamike nezákonného obchodovania s voľne žijúcimi druhmi.

2.5. Okrem toho, že je EÚ dovozným trhom, je aj zdrojovým regiónom niektorých ohrozených druhov, ako je napríklad úhor európsky (*Anguilla anguilla*). Od roku 2016 do roku 2017 bolo zatknutých 48 ľudí a zhabaných 4 000 kg živých mladých úhorov v hodnote približne 4 milióny EUR. Okrem toho nie všetky voľne žijúce druhy nezákonne vstupujúce do Európy sú určené na európske trhy, pričom EÚ často pôsobí ako prestupná stanica. Orgány presadzovania práva často zaisťujú šupinavce, morské koníky, slonovinu a žraločie plutvy z Afriky smerujúce do Ázie.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. EÚ musí zostať ostražitá a zintenzívniť úsilie na zastavenie a zvrátenie obchodovania s voľne žijúcimi druhmi. Tento lukratívny obchod nielenže predstavuje riziko pre ľudské zdravie vzhľadom na nebezpečenstvo prenosu zoonotických ochorení, ale aj priamo oslabuje politiky EÚ určené na podporu udržateľného rozvoja na celom svete, najmä ciele udržateľného rozvoja súvisiace s ochranou globálnej biodiverzity a ekosystémov ⁽⁶⁾, ako aj úsilie o posilnenie dobrej správy vecí verejných a riešenie nerovností.

3.2. Obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi dnes nielenže vystavuje mnohé druhy (vrátane niektorých symbolických druhov) riziku vyhynutia, ale aj bráni udržateľnému hospodárskemu rozvoju ⁽⁷⁾. Stručne povedané, akčný plán EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi živočíchov a rastlín sa musí riadne vykonávať, aby bol v súlade s medzinárodnými environmentálnymi dohodami EÚ, najmä s dohovorom CITES a Dohovorom o biologickej diverzite (DBD). EHSV však nabáda Európsku komisiu, aby prekročila rámec týchto medzinárodných dohôd s cieľom zlepšiť ochranu voľne žijúcich druhov v EÚ a obmedziť obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi, čoho prínosy by sa prejavili nielen v EÚ, ale aj na celom svete. Obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi je jednou z hlavných príčin straty biodiverzity, ktorá okrem toho, že vedie k vyhynutiu mnohých druhov, prispieva k zmene klímy tým, že podporuje nezákonnú ťažbu stromov, ktoré sú nevyhnutné na ukladanie uhlíka.

3.3. Rovnako dôležitá je skutočnosť, že musíme zastaviť nadnárodnú organizovanú trestnú činnosť a jej fatálne následky. Podľa správy Programu OSN pre životné prostredie (UNEP) a Interpolu sa počet trestných činov proti životnému prostrediu zvýšil o 26 % ⁽⁸⁾. Medzi tieto trestné činy patrí obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi, ktoré je hrozbou pre mier, bezpečnosť a právny štát a často sa spája s inými závažnými trestnými činmi, ako je korupcia, počítačová kriminalita a hospodárske trestné činy. V niektorých afrických regiónoch napríklad obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi ohrozuje národnú bezpečnosť. V tejto súvislosti treba spomenúť aj vraždy a atentáty, pretože ľudia zodpovední za ochranu ohrozených druhov čelia skutočnému ohrozeniu svojich životov a za svoje odhodlanie platia vysokú cenu. Nadácia Thin Green Line Foundation zistila, že v rokoch 2009 – 2016 bolo hlásených 595 úmrtí strážcov, ktorí boli zabití pytlákmi. V rozvojových krajinách boli zabití aj ďalšie stovky neznámych strážcov, o ktorých sa nepísalo. V roku 2017 bolo zabitých viac ako 100 strážcov a predpokladá sa, že rok 2018 bude rovnaký s takmer dvoma úmrtiami týždenne ⁽⁹⁾.

3.4. EHSV víta revíziu akčného plánu EÚ na boj proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi živočíchmi a rastlinami a rozhodnutie zaradiť nezákonné obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi medzi hlavné činnosti Európskej komisie. EHSV súhlasí s hodnotením Európskej komisie z predchádzajúceho akčného plánu EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi živočíchmi a rastlinami, z ktorého vyplýva, že hlavným problémom zostáva nedostatok špecializovaných pracovníkov, zdrojov a odbornej prípravy v mnohých členských štátoch a krajinách mimo EÚ. Je tiež dôležité zlepšiť spoluprácu: i) v rámci členských štátov EÚ; ii) medzi členskými štátmi EÚ; iii) medzi EÚ a krajinami mimo EÚ a iv) so zainteresovanými stranami a s občianskou spoločnosťou. Zároveň by sa malo urobiť viac pre zabezpečenie digitálnej vysledovateľnosti a digitálnej spolupráce medzi agentúrami.

⁽⁵⁾ https://www.traffic.org/site/assets/files/17391/2020_eu_seizures_report_final.pdf.

⁽⁶⁾ <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/biodiversityandecosystems>.

⁽⁷⁾ Úryvok zo záverov analýzy Európskej komisie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016SC0038>

⁽⁸⁾ UNEP-INTERPOL Report: Value of Environmental Crime up 26%.

⁽⁹⁾ <https://globalconservation.org/news/over-one-thousand-park-rangers-die-10-years-protecting-our-parks/>.

3.5. EHSV víta skutočnosť, že Európska komisia spojila revíziu smernice o trestných činoch proti životnému prostrediu s akčným plánom EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi živočíchov a rastlín. Obáva sa však, že smernica o trestných činoch proti životnému prostrediu nespĺní úlohu poskytovať účinné a odrádzajúce sankcie za obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi. Rada 9. decembra 2022 prijala svoju pozíciu k dokumentu a výrazne znížila sankcie pre fyzické osoby a zároveň obmedzila harmonizačné ambície týkajúce sa sankcií pre právnické osoby. Úrovně navrhované Radou sú príliš nízke na to, aby boli odrádzajúce a účinné. Maximálne výšky pokút by nemali byť nižšie ako 15 % celkového celosvetového obratu právnickej osoby – oveľa vyššie ako 5 % alebo 3 %, ktoré schválila Rada. Sme presvedčení, že ambiciózna smernica o trestných činoch proti životnému prostrediu má zásadný význam pre dosiahnutie úspechu akčného plánu EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi živočíchov a rastlín.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. V akčnom pláne by sa malo výslovne odkazovať na oznamovateľov a ďalších obhajcov environmentálnych ľudských práv ako na príslušné zainteresované strany pri jeho vypracúvaní a vykonávaní na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni, keďže zohrávajú kľúčovú úlohu pri odhaľovaní porušovania právnych predpisov v oblasti životného prostredia a predchádzaní tomuto porušovaniu. Tieto osoby by tiež mali byť chránené pred zastrášaním alebo súdnym sporom pri nahlasovaní obchodovania s voľne žijúcimi druhmi alebo pomoci pri vyšetrovaní, ako sa v súčasnosti uvádza v smernici o trestných činoch proti životnému prostrediu.

4.2. EHSV sa domnieva, že je dôležité zapojiť obchodné odvetvia podieľajúce sa na obchodovaní s voľne žijúcimi druhmi, aby sa znížil dopyt po výrobkoch z voľne žijúcich druhov v EÚ, obmedzilo nezákonné obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi a zabezpečilo, že akýkoľvek obchod s týmito druhmi bude zákonný a udržateľný. Plán zabezpečuje tematické schôdze so skupinou EÚ na presadzovanie práva v oblasti obchodu s voľne žijúcimi druhmi pre príslušných zástupcov odvetvia obchodu s cieľom riešiť konkrétne otázky (napr. tradičná medicína, exotické spoločenské zvieratá, odvetvie luxusného tovaru, cestovný ruch na účely poľovania, odvetvie dreva, odvetvia rybolovu a obchodu s produktmi rybolovu, preprava, kuriérske spoločnosti a online obchod). Úloha, ktorú môžu organizácie občianskej spoločnosti zohrávať pri podpore úsilia v boji proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi, by sa však mala lepšie uznať a zohľadniť v akčnom pláne a jeho vykonávaní (napr. zvyšovaním informovanosti a uskutočňovaním kampaní na zmenu správania). K širokej verejnosti sa nedostávajú informácie, ktoré EÚ poskytuje svojim občanom o pravidlách, rizikách a dôsledkoch obchodovania s produktmi z voľne žijúcich druhov. Naproti tomu sú informácie o postupoch a používaní tradičnej medicíny (ktorá využíva časti a deriváty z voľne žijúcich živočíchov a rastlín na vytvorenie liečivých výrobkov) všeobecne rozšírené po celej EÚ. Tento postup prináša riziká pre používateľov (keďže niektoré lieky nemajú vedecky dokázaný prínos) a fatálne následky pre voľne žijúce druhy, ktoré sa odchyľujú a s ktorými sa obchoduje (čo urýchľuje ich vyhynutie). Väčšou prevenciou v tejto špecifickej téme by EÚ mohla každý rok znížiť množstvo produktov z voľne žijúcich druhov, s ktorými sa obchoduje, až o 30 %. Toto číslo totiž zodpovedá miere zhabaných produktov z voľne žijúcich druhov určených na lekárske použitie v EÚ⁽¹⁰⁾. V tomto zmysle by sa EHSV a orgány presadzovania práva mohli zapojiť aj do prípravy verejných kampaní na zvýšenie informovanosti o tomto probléme.

4.3. EHSV odporúča, aby všetky členské štáty pri stanovení jasných zodpovedností za vykonávanie opatrení na národnej úrovni a pri zabezpečovaní koordinácie medzi príslušnými aktérmi postupovali jednotne. Poskytnutie možností, ako sú možnosti uvedené v pláne na zabezpečenie koordinácie [napríklad: i) vytvorením medziagentúrnych výborov alebo memoránd o porozumení; ii) prijatím národných akčných plánov alebo iii) zriadením národného kontaktného miesta] povedie k neistote, keďže členské štáty si vyberú rôzne možnosti. Vytvorenie medziagentúrnych výborov na vnútroštátnej úrovni so zriadením kontaktného miesta pre každý výbor pomôže realizovať akčný plán.

4.4. Je nevyhnutné, aby tieto medziagentúrne výbory a špecializovaní pracovníci alebo útvary mali jednotnú odbornú prípravu vo všetkých 27 členských štátoch. To by uľahčilo spoluprácu v rámci členských štátov a medzi nimi, pretože pracovníci by reagovali, vyšetrovali a sťahali rovnakým spôsobom. Skutočnosť, že každý medziagentúrny výbor by mal svoje kontaktné miesto, by tiež zlepšilo spoluprácu a koordináciu medzi členskými štátmi a tretími krajinami mimo EÚ. Zriadenie kontaktného miesta by zlepšilo spoluprácu, pretože medziagentúrne výbory a špecializovaní pracovníci v členských štátoch by sa mohli navzájom ľahšie a rýchlejšie skontaktovať, najmä ak vznikne naliehavá potreba z dôvodu cezhraničného obchodovania s ľuďmi. Vďaka kontaktným miestam by mohla byť spolupráca medzi členskými štátmi pružnejšia a nemusela by byť závislá od medzinárodných orgánov, ako je Europol, pokiaľ ide o lokalizovanejšie prípady týkajúce sa dvoch krajín. Tieto skupiny však môžu byť ohrozené a môžu sa stať cieľom organizovaných zločincov. Podrobné informácie o kontaktných miestach by mali mať k dispozícii iba orgány presadzovania práva a súdne orgány s cieľom chrániť totožnosť pracovníkov.

⁽¹⁰⁾ Rada sa dohodla na svojom mandáte na rokovania o smernici o trestných činoch proti životnému prostrediu – Rada (europa.eu) .

4.5. Pokiaľ ide o vykonávanie akčného plánu EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi živočíchov a rastlín, členské štáty EÚ uviedli, že pre nedostatok zdrojov a personálu bolo pre nich ťažké presadiť operácie. Preto je opäť dôležité zabezpečiť, aby sa členské štáty zaviazali vyčleniť dostatočné zdroje na vykonávanie nového akčného plánu EÚ na vnútroštátnej úrovni. Zdroje sú dôležité aj na zabezpečenie dôstojných pracovných podmienok pre zamestnancov.

4.6. V texte by sa malo výslovne uviesť, že členské štáty sa majú zaviazat poskytnúť dostatočné finančné prostriedky na rozvoj špecializovaných pracovníkov vo svojich krajinách s cieľom bojovať proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi. Pridelené finančné prostriedky by sa mali vykazovať, monitorovať a vyhodnocovať ako súčasť vykonávania akčného plánu na vnútroštátnej úrovni. Zdroje by mali zahŕňať nielen personál, ale aj vybavenie. Pracovníci by zároveň mali mať kvalitné pracovné podmienky, možnosť naplno uplatňovať práva na kolektívne vyjednávanie a progresívnu kariérnu štruktúru. To je kľúčom k prilákaní najlepších ľudí a zachovaniu vysokej úrovne motivácie. Osobitná pozornosť by sa mala venovať otázkam týkajúcim sa zdravia, dobrých životných podmienok a osobnej bezpečnosti. Všetkým aktérom zapojeným do prevencie obchodovania s voľne žijúcimi druhmi by sa mala zabezpečiť jednotná odborná príprava a vo všetkých členských štátoch by mali byť vytvorené jednotné štruktúry. EHSV odporúča, aby mali formu medziagentúrnych výborov a špecializovaných útvarov alebo pracovníkov zaškoleným bojovať proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi.

4.7. V akčnom pláne sa zdôrazňuje úloha rôznych medzinárodných agentúr a iniciatív, ako je Európska multidisciplinárna platforma proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT), ktorá je hlavným nástrojom multidisciplinárnej operačnej spolupráce medzi viacerými agentúrami v boji proti organizovanému zločinu na úrovni EÚ. Platforma EMPACT by mohla byť kľúčovým nástrojom na vykonávanie akčného plánu EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi živočíchov a rastlín. Mohla by napríklad homogénnym spôsobom organizovať školenia pre medziagentúrne výbory a špecializovaných pracovníkov vo všetkých členských štátoch.

4.8. Predchádzanie nezákonným poľovníckym činnostiam, najmä s cieľom získať trofeje, by malo byť zahrnuté v akčnom pláne EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi živočíchov a rastlín. Napríklad v Karpatoch sa medvede lovia nelegálne a pytliaci dostávajú nízke tresty, ktoré nie sú dostatočne odrádzajúce.

4.9. EHSV súhlasí s návrhom, aby platforma EMPACT koordinovala pravidelné spoločné operácie zahŕňajúce cezhraničnú spoluprácu s členskými štátmi EÚ, Európskou komisiou (OLAF) a príslušnými agentúrami EÚ, ako je Eurojust, Frontex, Europol a Európska agentúra pre kontrolu rybárstva. Aj tu je na zabezpečenie efektívnej spolupráce nevyhnutné správne pridelovanie zdrojov na vnútroštátnej úrovni.

4.10. Pokiaľ ide o obchodné politiky a nástroje na podporu boja proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi, EHSV víta návrhy na zahrnutie ambiciózných záväzkov na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi do budúcich dohôd o voľnom obchode. To však nebude stačiť na obmedzenie nezákonného obchodovania s voľne žijúcimi druhmi. Úsilie EÚ o rozšírenie príležitostí pre medzinárodný obchod a investície bude márne a kontraproduktívne, ak EÚ urýchlene neodstráni medzery v presadzovaní práva. Na rovnaký účel by mohli slúžiť aj digitálne pasy výrobkov. Mohli by zvýšiť výsledovateľnosť a transparentnosť rizík v globálnych dodávateľských reťazcoch a pomôcť spoločným medzinárodným kontrolným mechanizmom a úsiliu o presadzovanie práva, ako aj zabezpečiť, aby ľudia a spotrebiteľia mali rovnakú úroveň informácií o výrobkoch, ktoré kupujú, bez ohľadu na ich pôvod.

V Bruseli 22. marca 2023

Predsedníčka
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Christa SCHWENG
